

Tjenestepligtserklærings betydning i forbindelse med officers uddannelse

FOB nr. 80.744

Udtalt over for forsvarsministeriet, at udtrykket »uddannelsens varighed« i en bestemmelse, der var fastsat af forsvarsministeriet om, hvornår underskrivelse af en tjenestepligtserklæring kan kræves som betingelse for deltagelse i tjenstlige kurser, efter min opfattelse ikke kunne fortolkes videre end til at omfatte såvel antallet af kursusdage (undervisningsdage) som de yderligere dage, hvor kursusdeltagerens tilstedeværelse tilsiges af selve kursets gennemførelse.

(J. nr. 1980-1447-48).

A, der var officer af B-linjen i flyvevåbnet (tjenestemand), klagede i skrivelse af 24. december 1980 over, at forsvarsministeriet i skrivelse af 15. december 1980 havde meddelt ham, at ministeriet ikke fandt grundlag for at ændre forsvarskommandoens afslag i skrivelser af 31. oktober og 12. november 1980 på hans ansøgninger om tjenestefrihed uden løn i perioden fra den 1. december 1980 til den 30. november 1981.

Forinden sin deltagelse i et C-130 Hercules taktisk navigationskursus i USA underskrev A den 2. oktober 1979 en tjenestepligtserklæring i henhold til Kundgørelse for Forsvaret B. 8-1955, hvorved A forpligtede sig til at forrette tjeneste i forsvaret i halvandet år fra umiddelbart efter kursusafslutningen.

Kundgørelse for Forsvaret B. 8-1955, pkt. 3 a, indeholder bl. a. følgende bestemmelser om tjenestepligt:

»Tjenestemandspersonel, der på forsvarets bekostning og efter eget ønske udsendes til uddannelse i udlandet, skal - ved afgivelse af tjenestepligtserklæring - forinden afrejsen forpligte sig til, efter endt uddannelse og i umiddelbar fortsættelse af denne, at forrette tjeneste i forsvaret således:

3 år - for så vidt uddannelsens varighed overstiger 6 måneder, og

1 ½ år - for så vidt uddannelsens varighed er fra 1 til 6 måneder.

For så vidt uddannelsens varighed er 1 måned eller derunder afgives ingen tjenestepligtserklæring.«

Det kursus, hvori A deltog, var planlagt at finde sted i perioden fra den 2. maj til den 16. juni 1980 ved Little Rock Air Force Base, Arkansas, med afrejse fra Kastrup den 29. april 1980 og med hjemkomst til Kastrup den 18. juni 1980.

Kurset (undervisningen) blev som planlagt påbegyndt den 2. maj 1980, men afsluttedes for A's vedkommende - bl. a. fordi den praktiske del af kurset kunne afvikles uden forsinkelser af vejræssige eller tekniske årsager - allerede den 27. maj 1980. A anvendte dagene 28.-29. maj 1980 til aflevering af udrustning m. v., men påbegyndte dog først hjemrejse den 6. juni 1980 - efter A's oplysninger, fordi der først da var plads på indenrigsflyet til Chicago, hvorfra A skulle fortsætte med fly til København.

I slutningen af august 1980 søgte A en civil stilling, som han fik, og han ansøgte derfor i skrivelse af 16. oktober 1980 forsvarskommandoen om tjenestefrihed uden løn i perioden fra den 1. december 1980 til den 30. november 1981.

I skrivelse af 31. oktober 1980 meddelte forsvarskommandoen A, at han fortsat var bundet til tjenesteplichtserklæringen, og at hans ansøgning om tjenestefrihed uden løn derfor ikke kunne imødekommes. Denne afgørelse fastholdt forsvarskommandoen i skrivelse af 12. november 1980.

I skrivelse af 12. november 1980 indbragte A forsvarskommandoens afgørelse for forsvarsministeriet, som i skrivelse af 15. december 1980 meddelte ham, at ministeriet ikke fandt grundlag for at ændre forsvarskommandoens afgørelse. Ministeriet lagde ved afgørelsen bl. a. til grund, at A havde underskrevet tjenesteplichtserklæringen i forbindelse med optagelse på kurset i USA, at han i forbindelse med gennemgangen af dette kursus havde opholdt sig i USA i mere end en måned af uddannelsesmæssige hensyn, og at afkortningen af uddannelsen beroede på tilfældigheder.

På et møde med nogle af mine medarbejdere redegjorde A nærmere for sine synspunkter, og på et møde drøftede jeg sagen med forsvarsministeriet og forsvarskommandoen.

I skrivelse af 13. maj 1981 til forsvarsministeriet udtalte jeg bl. a. følgende:

»Som det fremgår af pkt. 3 a i forsvarsministeriets kundgørelse af 25. marts 1955 (B. 8-1955), er det en forudsætning for den i sagen omhandlede tjenesteplicht af 1 ½ års varighed, at »uddannelsens varighed« har været over 1 måned.

På mødet gav jeg udtryk for den opfattelse - som jeg finder at burde fastholde - at udtrykket »uddannelsens varighed« ikke kan fortolkes videre end til at omfatte såvel antallet af kursusdage (undervisningsdage) som de yderligere dage, hvor den pågældendes tilstedeværelse tilsiges af selve kursets gennemførelse. Jeg mener således ikke, at udtrykket kan fortolkes som omfattende hele det tidsrum, hvori den pågældende har været fraværende fra sit tjenestested på grund af den pågældende uddannelse, og heller ikke et tidsrum, hvori er inkluderet de dage, hvor han vel har opholdt sig på uddannelsesstedet, men hvor dette ikke har været tilsagt af selve kurset, men f. eks. af trafikale problemer i forbindelse med ankomst og afrejse.

Efter de foreliggende oplysninger må det lægges til grund, at (A) skulle være på uddannelsesstedet den 1. maj 1980 (»reporting date«). Derimod foreligger der ikke klare skriftlige oplysninger om kursets ophør. I »special order TC-045« af 28. maj 1980 fra »Department of the Air Force« anføres: »Training complete on 27 May 80«; samtidig anføres, at (A) kunne afrejse fra uddannelsesstedet »on or about 2 Jun. 80«. Det synes således forudsat, at der efter selve uddannelsens ophør den 27. maj 1980 har været visse afslutningsprocedurer i forbindelse med kurset, der har

medført, at (A) ikke kunne rejse allerede den 27. maj 1980. Ved (en telefonisk) drøftelse med en af mine medarbejdere den 28. april 1981 oplyste (A), at han kunne forlade uddannelsesstedet den 29. maj 1980, og at hans forbliven på stedet efter den 29. maj 1980 alene beroede på trafikale forhold. Forsvarsministeriet har den 12. maj 1981 telefonisk over for en af mine medarbejdere oplyst, at ministeriet ved henvendelse til kursusstedet har fået tilsvarende oplysning.

Efter de således foreliggende oplysninger må det efter min mening lægges til grund, at »uddannelsens varighed« ikke har været over 1 måned.

Ved en telefonisk drøftelse, som jeg den 12. maj 1981 havde med forsvarsministeriet i fortsættelse af mødet den 27. april 1981, meddelte ministeriet mig, at ministeriet ville tage sagen op til fornyet behandling under hensyntagen til de synspunkter, jeg anførte på det nævnte møde, og som til dels er givet ovenfor.

Jeg anmoder forsvarsministeriet om at ville underrette mig om den afgørelse, der træffes.

...«

Forsvarsministeriet meddelte mig i skrivelse af 25. maj 1981, at ministeriet - under hensyntagen til de synspunkter, som jeg havde anført i skrivelsen af 13. maj 1981 - havde bestemt, at A umiddelbart kunne fritages for tjenestepligten, og at forsvarskommandoen med virkning fra den 19. maj 1981 havde imødekommet A's ønske om afsked af flyvevåbnets linje.

Jeg meddelte herefter forsvarsministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.